

עמ"ת 58445/05/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 58445-05-21 נ' (עציר)
תיק חיצוני: 167001/2021

בפני	כבוד השופט סארי ג'וסי
עוררת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	פלוני (עציר)

החלטה

ערר על החלטת בימ"ש השלום בחיפה (כב' השופטת הבכירה א' קנטור) מיום 27.5.21 במסגרתה הורה על שחרורו של המשיב, הנאשם בת"פ 27822-02-21, לחלופת הגמילה שהוצעה באשפוזית ובתנאים שנקבעו על ידי כב' השופט סגן הנשיא קרזבוים מבית משפט השלום, אשר ניתנה בעבר.

בימ"ש קמא נתן את החלטתו מושא הערר שלפניי לאחר שהחלטה קודמת בעניינו של המשיב מיום 19.5.21, במסגרתה כבר אז הורה על שחרורו של המשיב באותם תנאים עליהם הורה בהחלטה מאתמול מושא הערר.

כנגד המשיב הוגש כתב אישום הכולל עבירות אלימות בתוך המשפחה, וכן עבירות רכוש ותעבורה. עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה להורות על מעצרו עד תום ההליכים נגדו, וביום 21.3.21 התקבל תסקיר מעצר של שירות המבחן, במסגרתו צויין, בין היתר, כי המשיב צורך סמי הזייה, כי הוא מנהל אורח חיים עברייני בגינו ישב מספר שנים במאסר, כי הערכת הסיכון לגביו הינה גבוהה להישנות התנהגות פורצת גבולות, וכי החלופה שהוצעה תתקשה להתמודד עם רמת סיכון גבוהה. עוד צויין בתסקיר כי שירותה מבחן התרשם מהעדר כוחות פנימיים נוכח דפוסי אלימות אלימים והתמכרות רבת שנים. בסופו של התסקיר, שלל שירות המבחן אפשרות של חלופת מעצר או הליך טיפולי בבית משפט קהילתי. לצד זאת, המליץ שירות המבחן על הליך גמילה פיזי מלא מתחליף הסם בבית המעצר.

בהמשך התקיים דיון בבימ"ש קמא, בנוכחות נציג האשפוזית "בראשית", בסופו הורה בימ"ש על עריכת תסקיר משלים לבחינת החלופה בדמות האשפוזית. בתסקיר המשלים מיום 5.4.21 שלל שירות המבחן את החלופה והמליץ לביהמ"ש שלא לקבלה. כן צויין כי במידה והמשיב יעבור גמילה פיזית בבית המעצר, יהיה ניתן לשקול חלופה טיפולית. בהמשך גם התקבלה התייחסות נקרוולוגית מרפאת קישון, מטעם שב"ס, בה צויין כי המשיב מכור לסמים ובעברו מספר נסיונות גמילה כושלים. עוד צויין שם כי כאשר ניסה להוריד במינון תחליף הסם בחודש מרץ האחרון, הוא מיד ביקש להעלות לו תרופות אחרות וההליך לא צלח.

חשוב לציין כי באותה התייחסות של הנקרוולוגית צוינו דברים אלה: "במידה ויבקש להפסיק טיפול בסבוקסון ותרופות ממכרות כדי להשתלב בטיפול גמילה, זה יתבצע במהלך של כ-6-7 שבועות".

ביום 25.4.21 ניתנה החלטת בימ"ש קמא אשר הורתה על מעצר המשיב עד תום ההליכים. נקבע כי המשיב אינו עומד בתנאים המצטברים של הלכת סויסה הואיל ולא החל בהליך גמילה טרם מעצרו ומאחר וסיכויי הגמילה אינם גבוהים ואף לא סבירים. עוד עמד בימ"ש קמא, במסגרת אותה החלטה, על המסוכנות הנשקפת מהמשיב וכי איזוק אלקטרוני מתחייב, אולם אינו מתאפשר.

ביום 9.5.21, במסגרת דיון בפני בימ"ש קמא, בגדרי התיק העיקרי, הודה המשיב והורשע על פי הודאתו. בימ"ש קמא הפנה את המשיב לתסקיר שירות המבחן והדיון נדחה לטיעונים לעונש. בהמשך, ביקש הנאשם להפנותו לבדיקה ולחלופת מעצר באשפוזית "טמרה" לשם בחינת קבלתו לגמילה וקהילה טיפולית, וביהמ"ש קמא נעתר לבקשתו. בהמשך, הורה כב' השופט קרזבוב על שחרורו של המשיב לאשפוזית בטמרה לאחר שמצא כי המפקחים המוצעים ראויים ומתאימים. ביום 19.5.21, משהתקבל אישור קבלה של המשיב באשפוזית, הורה בימ"ש קמא (כב' השופט קרזבוב) על העברתו של המשיב לאשפוזית ביום 21.5.21. על החלטה זו הוגש, כאמור, ערר לביהמ"ש המחוזי, אשר נדון בפני כב' סגן הנשיא, השופט אליקים.

ביהמ"ש המחוזי הפנה במסגרת החלטתו, לפסיקת ביהמ"ש העליון, לפיה יש ליתן את הדעת לכנות רצונו של המשיב להשתקם וסיכויי הצלחת הטיפול. כן צוין כי בימ"ש קמא לא נתן דעתו לעמדת הגורמים המקצועיים עת הורה על שחרור המשיב וכי המשך הדיון בפני ביהמ"ש קמא יהיה לאחר קבלת עמדת שירות המבחן במסגרת עמדה עדכנית היכולה לבחון חלופה של שחרור לאשפוזית. על כן, קיבל ביהמ"ש המחוזי את הערר על החלטת השחרור והורה על החזרת הדיון לבימ"ש קמא, בתנאים שקבע שם.

בהחלטה מושא הערר שלפניי, אשר ניתנה על ידי בימ"ש קמא בעקבות החלטת בימ"ש המחוזי עליה עמדתי קודם, ציין בימ"ש קמא, בין היתר, את הנימוקים הבאים אשר הובילו אותו להחלטת שחרור המשיב לאשפוזית. כך למשל ציין בימ"ש קמא את שאלת תחולת הלכת סויסה, את התנאים שנקבעו בגדרה, לרבות סיכויי הצלחת הטיפול, מידת התאמתו ומוכנותו של הנאשם לטיפול, גילו של הנאשם והזדמנויות שניתנו לו בעבר, האם יש בחלופת הגמילה כדי לאיין או להקהות את עילת המעצר, סוג העבירות המיוחסות לנאשם, עברו הפלילי והשלב בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר עד לסיומו. בימ"ש קמא מצא כי כוחם של שיקולים אלה יכול להיות יפה גם בשלב הענישה, אך בשינויים המחוייבים, והדגיש כי יהיו מקרים בהם האפשרות לשלוח נאשם לחלופת מעצר, במוסד גמילה, תתעורר אפילו כשהנאשם כבר הורשע בתיק העיקרי, כמו במקרה דנן. בימ"ש קמא ציין כי המותב העיקרי בעניינו של הנאשם הוא אותו מותב המבקש לקבל נתונים שיהיו בפניו לצורך גזירת הדין, לרבות מתן אפשרות לנאשם להוכיח את נכונות הצהרתו, את כוונותיו ואת יכולתו להיגמל. משום כך, סבר בימ"ש קמא כי מוסמך הוא, בתור מי שדן בתיק העיקרי ומי שעומד לגזור את עונשו של הנאשם, וזאת לאור העובדה כי הנאשם הפסיק בבת אחת טיפול ואינו מקבל עוד סבוקסון, החל מיום 22.5.21, דבר המהווה נסיבות חדשות לצד הרשעתו על פי הודאתו לעבור מהליך של מעצר להליך של ענישה וטרום ענישה, זאת בהינתן ערבים ראויים היכולים להוות מפקחים ואשר אושרו על ידי מותב מקביל, ולהורות על שחרורו של הנאשם לחלופת הגמילה שהוצעה, בתנאים שנקבעו בהחלטתה שופט קרזבוב.

בימ"ש קמא הוסיף במסגרת החלטתו כי על מנת להפיס את דעת המשימה, שמא הנאשם יסיים את הטיפול ויווצר ואקום, לכאורה, בין מועד סיום הליך הגמילה לבין המועד שנקבע לטיעונים לעונש וקבלת תסקיר, הוא הוסיף והורה לשירות המבחן להקדים קבלת תסקירו ליום 23.6.21, מועד בו יישמעו טיעוני הצדדים בהתאם להתפתחויות בהליך הגמילה הפיזי. עוד נתבקש שירות המבחן להתייחס בתסקיר להתאמת הנאשם להליך של ביהמ"ש הקהילתי במידה ואכן יסיים בהצלחה את הליך הגמילה הפיזי.

מכאן הערר שלפניי, במסגרתו טוענת המבקשת כי שגה בימ"ש קמא כאשר הורה על שחרור המשיב לחלופת מעצר במוסד גמילה "תמר", שהרי נהרות של דיו נשפכו על הסוגיה של שחרור לחלופה במוסד גמילה, החל בבש"פ 6641/01 **אלבז נ' מדינת ישראל** ובהמשך, בפסיקה עקבית של ביהמ"ש העליון בבש"פ 8688/04 **חסדאי נ' מדינת ישראל**, בבש"פ 8386/05 **אברהם נ' מדינת ישראל** ובהמשך גם הפנתה לפסיקת ביהמ"ש המחוזי בחיפה בעמ"ת 71030-11-20 **מדינת ישראל נ' בן יאיר** (כב' השופט סילמן).

על פי העוררת, ובמצוות הלכת ביהמ"ש העליון בבש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה**, גם כאשר שיקולי המותב בתיק העיקרי, לאחר הרשעה, רחבים יותר, עדיין יש להראות קיומם של תנאים נוספים, וביניהם סיכויי הצלחה גבוהים וכן אפשרות הקהיית הסיכון ופרוגנוזה טיפולית חיובית, כאשר כל אלה לא התקיימו באותו מקרה, כך גם לא במקרה שלנו.

העוררת הפנתה לחומר החקירה ממנו עולה כי המשיב עבר מספר נסיונות גמילה בעבר ללא הועיל. לא זו אף זו, במהלך השנה הקדמה לאירוע מושא כתב האישום, שהה המשיב במאסר ואף במהלכו לא הפגין רצון להיגמל או להשתלב בהליך טיפולי כזה או אחר.

עוד הפנתה העוררת להתנהלות המשיב בעת האחרונה, אשר ביקש מרופאת שב"ס להקטין את המינון של תחליף הסם, לאור רצונו לצאת לאשפוזית, אולם תוך פחות משבועיים שב והגדיל את מינון התחליף, כפי שניתן לאות במסגרת תגובת רופאת שב"ס. עוד מוסיפה העוררת כי בדיון האחרון שהתקיים בפני בימ"ש קמא טען המשיב כי מזה 5 ימים הוא לא לוקח כל תחליף סם ועובר יסורי גמילה במעצר, ללא כל תמיכה, לבדו, והכל על מנת להוכיח רצונו, יכולתו ונכונותו לעבור גמילה. לטענת העוררת, דווקא התנהלות זו של המשיב מעידה כאלף עדים כי עסקינן במי שאינו בשל להליך גמילה, בשונה ממסקנתו של בימ"ש קמא מאותן נסיבות ולאחר שהתרשם עמוקות מעובדה זו וראה בה נימוק ממשי ואף אישור של ממש לצורך שחרורו של המשיב לחלופה בשנית.

על כך מוסיפה העוררת כי על בימ"ש קמא היה להעזר בחוות דעת מקצועית שלה גורמים הטיפוליים, בראשם שירות המבחן, וכי לא היה נכון לדלג על אלה, ובוודאי לא במקרה שלנו.

עוד מוסיפה העוררת וטוענת כי אליבא דביהמ"ש המחוזי, במסגרת החלטתו בערר הקודם, לא ניתן היה להסתפק באותו מסמך אותו הציג ב"כ המשיב, המהווה, לשיטתו, "אישור רשמי כפי שנדרש מאת סגן הנשיא, כב' השופט אליקים" אלא שבמצוות החלטתו היה על ביהמ"ש קמא להפנות לפנות באופן מסודר לשירותה מבחן על מנת שיחווה דעתו במכלול

הנתונים הצריכים לעניין.

לעומתה, ב"כ המשיב מפנה להחלטות השונות שניתנו בביהמ"ש קמא, וסומך ידיו על הנימוקים בהחלטה מושא הערר. בהקשר זה, טוען הסנגור כי בימ"ש קמא שקל את השיקולים המתחייבים, יישם את הלכות ביהמ"ש העליון, לרבות זו בעניין סויסה, שקל את החלופה ומצא אותה מתאימה, מה עוד שלשיטתו אין כל דרך לבחון את כנות ורצינות עמדת מרשו והתאמתו להליך של גמילה והליך שיקומי אלא על דרך הפנייתו כעת, ובשלב המקדים לטיעונים לעונש, לאותה אשפוזית.

לאחר ששקלתי טענות הצדדים ונתתי דעתי להלכות המחייבות בעניין זה, הגעתי לכלל מסקנה, ולא בלי התלבטות, כי דין הערר להידחות.

אכן, על פי הלכת ביהמ"ש העליון, השלב הראוי לבחינת השמה בקהילה טיפולית ובשלב גזירת הדין, ושליחת הנאשם לקהילה טיפולית סמוך לפני גזירת העונש, הוא במובהק מהלך אשר צפוי ליצור ציפיות לא מבוססות אצל הנאשם ולכבול את ידי המותב הדן בתיק העיקרי (ראו בש"פ 7750/17 **מדינת ישראל נ' פרוס** (16.10.17)).

עוד יש להפנות בעניין זה להלכת ביהמ"ש העליון בעניין סויסה עליה עמדו הצדדים ולגביה נתן ביהמ"ש קמא את דעתו בהחלטתו.

לצד זאת, קשה להתעלם מהבחינה שנעשתה על ידי בימ"ש קמא, תוך שהוא מפנה לבש"פ 5752/16 **ברקו נ' מדינת ישראל** ולכך שהיה ער לאותן הלכות, לרבות זו לפיה, לביהמ"ש הדן בהליך העיקרי יש הכלים הנדרשים לכך להורות על שחרורו ממעצר של נאשם לצורך הליך גמילה בקהילה טיפולית, אולם זאת יש לעשות לאחר שלרשותו הכלים הנדרשים לכך, שכן בשלב זה הוא רשאי להיחשף לעברו הפלילי של הנאשם, הוא רשאי להזמין תסקיר שירות המבחן לצורך גזירת הדין, תסקיר שפעמים רבות מקיף יותר מתסקיר המעצר.

ביהמ"ש קמא ציין כי התרשם מכנותו של הנאשם לערוך שינויים בחייו ולהיגמל, כך גם התרשם מבת זוגו אשר התייצבה בפניו ודיברה ארוכות לפרוטוקול על כך שהיא וילדיה הרכים זקוקים לנאשם. עוד ציין בימ"ש קמא כי בת זוגו של הנאשם בהריון וכי אחד מבניו הפעוטים סובל מפגם התפתחותי הזקוק לטיפול.

כידוע, אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב באותה התרשמות של הערכאה הדיונית. מדובר בהתרשמות מן הנאשם במישרין, מנסיבותיו השונות וכן משהשתכנעה מכנות פנייתו ובקשתו, מתקשה אני לראות כיצד אוכל שלא לקבל את התרשמותה זו.

אכן, מוטב היה אם ביהמ"ש קמא היה מזמין תסקיר של שירות המבחן וטרם מתן החלטתו היה נעזר בכלי חשוב זה.

יחד עם זאת, יש לשים לב כי ההפנייה לאשפוזית היתה לתקופה של 21 ימים בלבד, במהלכם ניתן יהא לקבל את המלצות שירות המבחן לאחר שהנאשם ישהה באותה אשפוזית, וכי אז היה מתאפשר לשירות המבחן לתת דעתו לגבי רצינות הנאשם וכנותו להליך גמילה באותה אשפוזית. על כך יש להוסיף כי בימ"ש קמא תחם את החלטתו בכך שהועיד מועד קרוב לקיום דיון במעמד שני הצדדים לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, זאת על מנת לעמוד באופן לקבל מידע והמלצות ברורות ביחס לנאשם בעקבות אותה התנסות באשפוזית.

בהקשר זה מצאתי לקבל את טיעוני הסנגור לפיהם אותה כנותה נדרשת מהנאשם לשם הפנייתו להליך שיקומי יכולה להילמד, בנסיבות העניין, באותה תקופת ניסיון באשפוזית.

נוכח האמור לעיל, הנני מורה על דחיית הערר.

ניתנה היום, י"ז סיוון תשפ"א, 28 מאי 2021, בהעדר הצדדים.